

MESLEK YÜKSEK OKULLARINDA MUHASEBE EĞİTİMİNİN YETERLİLİĞİNİN HARRAN ÜNİVERSİTESİ ÖZELİNDE İNCELENMESİ VE GELECEĞE İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Yrd.Doç.Dr. H.Mustafa PAKSOY*

Dr. Ramazan AKBULUT**

Arş.Gör. Vehbi AYDIN***

ÖZET

Araştırma, Harran Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında muhasebe eğitiminin düzeyini belirleyebilmek, sorunlarını tespit edebilmek ve bu sorunlara kurulan hipotezlerden de yararlanarak çözüm önerileri sunabilmek amacıyla yapılmıştır. 149 öğrenci üzerinde yapılan anketle elde edilen verilere dayanarak Ki-kare analizi yapılmıştır. Muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri ve iş bulma şansları; MYO, cinsiyet ve bölümlere göre farklılık gösterip göstermedikleri test edilmiştir. Buna göre MYO'lar bakımından muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri, iş bulma şansı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Cinsiyete göre, ders tatmin düzeyi ve iş bulma beklentileri bakımından anlamlı bir farklılık elde edilememiştir. Bölümlere göre ise muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri ve iş bulma beklentileri açısından anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca bütün değişkenlere göre Cross-tab analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Ki-Kare Analizi, Meslek Yüksek Okulu

ABSTRACT

This study was conducted to determine the level and the problems of accounting education in the Higher Vocational Schools at Harran University, and offer solutions to these problems by using the developed hypothesis. The questionnaire results obtained from 149 students were analyzed with chi-square test. The correlation between the vocational schools, gender, the department and the satisfaction levels in accounting classes and the chance of finding a job were evaluated. There was a significant correlation between vocational schools and course satisfaction and job finding expectation. But there was no significant correlation between gender, and course satisfaction and job finding expectation. In terms of departments, there was no significant correlation on course satisfaction and job finding expectation. Cross-tab analysis were conducted according to all variables.

Key Words : Accounting Education, Chi-Square Analysis, Vocational School

* Harran Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü

** Harran Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, ramazanakbulut@yahoo.com

***Harran Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü , vehbiaydin@yahoo.com

1. GİRİŞ

Muhasebe eğitimi ve muhasebecilik mesleği, yıllardan beri hem ülkemizde hem de dünyada çeşitli platformlarda, düzenlenen sempozyum, kongre, toplantı ve bildirilerde tartışılmaktadır.

Defter tutma kavramı ile eş anlamlı olmaktan çıkıp, raporlama, analiz etme ve yorumlama kavramlarını da içine alarak çok daha kapsamlı hale gelen ve planlama, kontrol ve kararlara yardımcı olan muhasebe, işletme yönetimi ve diğer kullanıcılar tarafından vazgeçilemeyecek kadar önemli bir duruma gelmiştir¹.

Sosyal, politik, teknolojik, ekonomik, ticari ve diğer tüm konularda hızla değişen dünya kendine özgü bir rekabet yapısı doğurmaktadır. İşletme yönetimleri, faaliyetleri ve politikalarında bu gelişmelere göre değişiklikler yapmaktadır. İşletmelerin yaşamlarını sürdürmeleri için bu değişime ayak uydurmaları ve oluşan yeni rekabet yapısı içinde rekabet edebilmeleri bir zorunluluk olmuştur. Muhasebe de bu değişimleri izlemeli, kendini bunlara adapte ederek geliştirmeli ve işletmeler hakkında mali bilgi üretmek kayıtlar altına alma işlevini yerine getirmelidir.

Muhasebenin bu değişime ayak uydurması için, muhasebe bilgi sistemini oluşturan insan, süreçler ve donanım kaynakları geliştirilmelidir. Donanım, teknolojik gelişmelere bağlı olarak iyileştirilmeli ve kullanılmalıdır. İnsan kaynağı ise muhasebe bilgi sisteminin temelidir. Çünkü muhasebe, uzmanlık bilgisine dayanarak yerine getirilen bir alandır. Dolayısıyla muhasebeci, gerekli uzmanlık bilgisi -muhasebe, işlet-

me, yönetim, iktisat, üretim, pazarlama, finans, mali ve diğer mevzuat v.b.- olmalı ve bu bilgisini en iyi şekilde yerine getirecek gerekli donanım ve donanımı kullanma yeterliliğine sahip olmalıdır².

Uluslararası pek çok çalışmada muhasebe eğitimi tartışılmaktadır. Benzeri çalışmalar ülkemizde de yapılmakta olup tam bir fikir birliğine varılmamış olsa da muhasebecilik ve muhasebe eğitiminin sorunları yıllardır tartışılmaktadır. Küreselleşen ve hızla değişen dünyada ve tabii Türkiye’de, yoğun rekabet şartları altındaki piyasalarda faaliyet gösteren işletmelerin en temel dayanaklarından birisi de muhasebedir. Dolayısıyla muhasebecilik ve muhasebe eğitiminin sürekli olarak kendini yenilemesi, çağdaş standartlara uygun hale getirilmesi, ülkemiz açısından da büyük önem arz etmektedir.

Çalışmamızda, ilk önce ülkemizdeki muhasebe mesleğine genel olarak değinilmiştir. İkinci olarak muhasebe eğitiminin dünyada ve ülkemizde mevcut durumuna ve sorunlarına yer verilmiştir. Son olarak, bu alanda Şanlıurfa’da durum ele alınmıştır. Hazırlanan anket çalışması, Şanlıurfa’da muhasebe eğitimi verilen tüm meslek yüksekokullarında uygulanmıştır. Amaç, ildeki muhasebe öğretimi sorunlarından yola çıkarak ülkemizde karşılaşılan problemlere de dikkat çekmek ve çözüm önerileri sunmaktır.

2. TÜRKİYE’DE MUHASEBECİLİK

Muhasebeciler toplumunda oldukça önemli rol oynamaktadırlar. İşletmeciler, yatırımcılar, kredi verenler, kamu kuruluşları ve ticaretle uğraşan diğer birimler; mali yönetim, raporlama ve vergilendirme konularında uzman tavsiyesi için muhasebecilere gereksinim duyarlar. Mu-

1 Ömürbek, Acar, 2003, **Bilgi Teknolojilerinin Muhasebe Bilgi Sistemi Kullanımı Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama:Gıda Sektörü**, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:20, s.66

2 Kalmış, Yılmaz, 2004, **Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler**, Muhasebe Sempozyumu, Antalya

hasebecilerin bu hizmeti verirken sergiledikleri tutum ve davranışlar, toplumun ekonomik refahı üzerinde oldukça etkilidir³.

Muhasebecilik ülkemizde çok yaygın olan bir meslektir. 1989 yılında yayımlanan 3568 sayılı kanunun 2. maddesine göre muhasebecilik mesleği şöyle tanımlanmıştır:

Madde 2. - A) Muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin konusu:

Gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin;

a) Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kar-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak.

b) Muhasebe sistemlerini kurmak, geliştirmek, işletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenlemek veya bu konularda müşavirlik yapmak.

c) Yukarıdaki bentte yazılı konularda, bel-

gelerine dayanılarak, inceleme, tahlil, denetim yapmak, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı görüş vermek, rapor ve benzerlerini düzenlemek, tahkim, bilirkişilik ve benzeri işleri yapmak.

Yukarıda sayılan işleri; bir işyerine bağlı olmaksızın yapanlara serbest muhasebeci mali müşavir denir⁴.

Ülkemizde halen kayıtlı durumdaki serbest muhasebeci sayısı 28.794, serbest muhasebeci ve mali müşavir sayısı ise 28.816, yeminli mali müşavir sayısı ise 3.386'dır⁵. Özellikle bazı illerde ihtiyaçtan çok fazla yığılma olmuş, dolayısıyla mesleki kalite yıpranmıştır. Sayının çok fazla olması, arz-talep dengesi içerisinde, arz fazlalığından dolayı meslek mensuplarının kazancını azaltmakta, aşırı rekabete yol açarak ücret düşüklüğüne sebep olmaktadır. Manevi açıdan ise, meslek saygınlığının azalmasına neden olmaktadır.

Ülkemizde muhasebecilik yapan kişilerin eğitim durumuna baktığımızda ise karşımıza şu tablo çıkmaktadır;

Tablo 1: Türkiye'de Muhasebecilerin Eğitim Düzeyleri

SM, SMMM'lerin Türkiye Genelinde Dağılımı						
Ünvanı	İLKOKUL	ORTAOKUL	LİSE VE DENGİ	ÖN LİSANS	LİSANS	LİSANS ÜSTÜ
SM	894	1693	12293	5220	8542	152
SMMM					27634	1182

Kaynak: www.turmob.org.tr, 25.06.2004.

3 Gül, Ergün, **Muhasebe Mesleğinde Etik**, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Ocak 2004, Sayı 11,s.53

4 Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, Kanun No: 3568, 13 Haziran 1989 tarih ve 20194 sayılı Resmi Gazete.

5 (www.turmob.org.tr,25.06.2004)

Halen ülkemizde faal durumdaki serbest muhasebecilerin, 1693 tanesi lise, 894 tanesi ise ilkokul mezunudur ki bu rakamlar hem ülkemiz, hem de muhasebe mesleği adına oldukça düşündürücüdür. Kanımızca ilkokul mezunu tek bir insanın bile bu mesleği icra etmesi, müthiş bir imaj erozyonuna yol açmakta, toplum gözünde muhasebe mesleğinin çok sıradan, basit, önemsiz bir meslek olduğu intibası uyandırmaktadır. Bu nokta tüm meslek mezunlarının ve muhasebe eğitimiyle ilgilenen tüm insanların odaklanması ve çözüm bulması gereken bir noktadır. Bizim göre şu anda gözüken en pratik çözüm; ilkokul, ortaokul ve lise mezunu meslek mensuplarının en az ön lisans diplomasına sahip olmaya teşvik edilmeleri, gerekirse zorlayıcı önlemlere tabi tutulmalarıdır (meslekten men gibi).

Muhasebe eğitiminin kalitesi ne kadar yüksek düzeylere çıkarılabilirse muhasebe mesleğinin kalitesi de o kadar yükselecektir. Çünkü mesleğin gelecekteki imajı, ancak eğitim kalitesinin artırılmasıyla sağlanır.

3. TÜRKİYE'DE MUHASEBE EĞİTİMİ

Muhasebe eğitimi mesleki eğitime girmektedir. Eğitim dallarından biri olan mesleki eğitim, öğrenciye mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışların kazandırılmasıdır. Meslek eğitiminin etkinliği, yine öğretim elemanı öğrenci ve öğretim programlarının eş güdümlü olarak uygulanmasına bağlıdır. Meslek eğitiminde dikkat edilmesi gereken en önemli nokta öğretim programlarının ihtiyacı karşılayacak şekilde geliştirilmesidir. Öğretim programları hazırlanırken hem meslek mensuplarının meslekten

beklentileri hem de ilgili mesleğin bilimsel gerekleri dikkate alınmalıdır⁶.

Muhasebeyle alakalı kişiler, önerilebilecek muhasebe eğitim yöntemini sorgulamaktadırlar. Karar verdikleri nokta; muhasebe eğitiminde iletişim, grup çalışmaları ve problem çözme yeteneğinin en az teknik bilgi kadar önemli olduğudur. Vaka çalışmalarının da muhasebe eğitimi açısından yetenek gelişiminde ve motivasyon artırımında yararlı olacağı şiddetle tavsiye edilmektedir. Motivasyon sağlanması ve teknik bilgi içermeyen uygulamalar öğrenme içeriğini kolaylaştırmaktadır. Geleneksel olarak gerçek ve karışık vaka çalışmaları, daha basit vaka ve genel problem çözümü ve sunumu yapılan aktif öğrenme metotları kadar yaygın değildir⁷.

Yükselen teknoloji ve bilgi çağında, piyasa gerekleri muhasebe mezunları için hızla değişmektedir. İleri teknoloji bazlı çevreye uyum sağlamış, geleceğin eğitimli muhasebecileri, akademik dünyaya eskisinden daha fazla meydan okumaktadır. Beklenti şudur ki; bilgi teknolojisinin ve bilgisayarın en popüler uygulamaları olan e-mail, internet, sözlü anlatım, bilgisayar sunuları, veri analiz programları ve bunlara ilaveten video teknolojisi muhasebe eğitimcileri tarafından sıkça kullanılmalıdır⁸.

Muhasebe mesleği, gerek durmadan yenilenen kanun ve kurallar, gerekse yeni üretilen teknik ve programlar nedeniyle, sürekli değişim ve gelişim yaşayan bir meslektir. Kanımızca ülkemizde muhasebe eğitiminin en büyük sorunlarından biri, bu hızlı ve devamlı değişim ve ge-

6 Zaif, 2004, **Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar**, Muhasebe Sempozyumu, Antalya

7 Montañó J.L.A.; Cardoso S.M.J.; Joyce J.

Accounting Education, June 2004, vol. 13, iss. 2, pp. 191-212(22) , **Skills Development, Motivation and Learning in Financial Statement Analysis: an Evaluation of Alternative Types of Case Studies**,

8 Ahadiat Nas, **Applications of Technology in Accounting Education and Analysis of Its Use Among Faculty**, California State Polytechnic University, Pomona, 2003

lişime muhasebe eğitiminin ayak uyduramamasıdır Bunun nedenleri ise, eğitim sistemimizin genelinde yer alan yeterince esnek olmayan yapının (ders program ve müfredatların kolayca yenilenememesi, bürokratik engeller v.s) yanı sıra, eğitimcilerimizin vizyon darlığı ve imkanların kısıtlılığı (yenilenme maliyetinin karşılanamaması gibi) dir

Hangi noktadan olursa olsun, eleştirenler kesiminden gelen öneriler, muhasebe eğitiminde ölçme ve değerlendirmeye bağlı bir hesap verme fikrinin köklenmesini, öğretme yerine öğrenme temelli eğitime geçilmesini, eğitimde bilgi teknolojilerinden yararlanmanın taban değer hale gelmesini, davranışsal normların ve kişisel becerilerin geliştirilmesini, meslek geleneklerinin ve etik kuralların işlerlik kazanmasını, kısacası, muhasebe eğitiminde devrim yapılarak, moderniteye ve üst kaliteye geçilmesini amaçlamaktadır. Başka bir deyişle, muhasebe eğitiminin çıkmazda olduğu, varlığını koruma amacıyla değişmesi gerektiği, özellikle muhasebe akademisyenlerinin eğitim anlayışlarını ve yöntemlerini değiştirmeleri yönünde baskı yaşadıkları kabul edilmektedir⁹.

Günümüzde muhasebe eğitimin kalitesinin artırılmasında öğretim yöntem ve tekniklerinin yanı sıra bireyin veya öğrenenin “nasıl öğrendiğini etkileyen yollar” olarak tanımlanan öğretim stilleri de büyük ölçüde önem kazanmaktadır. Çünkü her öğrencinin öğrenme stili farklıdır Öğrencilerin, öğrenme sürecindeki becerileri veya tercihleri, onların öğrenim stillerini ortaya koymaktadır.

Öğrenme stillerinin etkililiği ile ilgili

araştırmaların bir kısmında, farklı stillere sahip öğrencilerin başarı düzeylerinin de farklı olup olmadığı incelenmiş ve öğrenme stilleri ile akademik başarı arasında ilginç ilişkiler saptanmıştır. Bu alandaki araştırma bulguları, öğrenme stillerinin genelde öğrenmeyi ve öğrenci-öğretim üyesi etkileşimini etkilediğini göstermektedir¹⁰.

Ülkemizde kalite düzeyi her zaman tartışılrsa da oldukça yaygın bir şekilde muhasebe eğitimi verilmektedir. Özel sektörde; büro ve dersanelerde, muhasebeci, mali müşavir veya usta öğreticiler tarafından verilen birebir kurslarda muhasebe eğitimi verildiğini bilmekteyiz. Üniversitelerimizde doktora, yüksek lisans, lisans, ön lisans düzeyinde muhasebe eğitimi yapılmaktadır Şu anda ülkemizde; 61 adet İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 9 adet İşletme Fakültesi, 2 adet İktisat Fakültesi ve bunlara bağlı Maliye, İktisat ve İşletme bölümleri esas olmak üzere Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Uluslararası İlişkiler, Ekonometri, Kamu Yönetimi, Orman Fakültesi ve Açık Öğretim Fakültesi gibi fakülte ve bölümlerde muhasebe eğitimi verilmektedir¹¹. Araştırmamızın konusunu fakülteler değil, meslek yüksek okulları oluşturduğu için bu okullara değinmekte fayda görüyoruz;

Meslek yüksek okullarının temel amaçlarından birisi kuşkusuz piyasaya yetişmiş iş gücü ve ara elamanı yetiştirmektir. Daha önceleri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyette bulunan bu okullar YÖK ile birlikte üniversiteler bünyesine alınmışlardır Üniversitelerin sayıca çoğalması ve fiziken yurdun dört bir yanına

9 Öncü, Aktaş, 2004, Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları, Muhasebe Sempozyumu, Antalya

10 Demirkan, 2004, **Lisans Programında Muhasebe Eğitiminin Kalitesini Artırma Yollarına İlişkin Bir Yaklaşım: Öğrenme Stilleri**, Muhasebe Sempozyumu, Antalya

11 osym.gov.tr, 30.06.2004

yayılmış olmaları üniversitelerin gerek fiziki, gerek teknik donanım sorunlarını çözememelerini gündeme getirmiştir. Yine en ciddi sorunlardan birisi, akademisyen ve öğretim elemanı gereksiniminin yeterince karşılanamamasıdır. Fakültelerin ve üniversitelerin yetişmiş ve yeterli öğretim elemanı bulamadığı bir dönemde meslek yüksek okullarının daha da ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldıkları görülmektedir¹².

Türkiye’de 2003-2004 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 53’ü devlet ve 24’ü vakıf olmak üzere toplam 77 üniversitede eğitim-öğretim sürdürülmektedir. Bu üniversiteler tarafından kurulan MYO sayısı 612 olup bunun 474’ü faal; 138’ise faal değildir. Tüm yurt sathına dağılmış olan bu okullara halk ve yerel yönetimlerin ilgi ve desteği giderek artmaktadır. MYO’lar, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştirme yönünde olumlu gelişmeler kaydetmektedir. Meslek yüksek okullarında görev yapan öğretim elemanlarının çok büyük kısmı öğretim görevlisi statüsündedir. Türk yükseköğretim sisteminin genelinde olduğu gibi, MYO’larda da öğretim elemanı sıkıntısı devam etmektedir. Nisan 2004 itibarıyla meslek yüksek okullarında görev yapan öğretim elemanı sayısı 5787 olup, öğretim elemanı başına düşen öğrenci 56’dır. Bu oran Almanya’da 5, Avustralya’da 8, Belçika’da 10, Hollanda’da 14, Japonya’da 9, Kore ve ABD’de 21, İngiltere’de 20 ve Macaristan’da 11’dir. Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısını dünya ortalamasına yaklaştırmaya amacıyla muhtelif yıllarda hükümetlerden 7000 öğretim elemanı kadrosu istenmiş ancak sonuç alınamamıştır.

Şu anda faal durumdaki meslek yüksek okullarında 381 adet muhasebe programında eğitim-öğretim devam etmektedir. Bu programlara

devam eden öğrenci sayısı ise 40.000 adettir¹³. Meslek yüksek okullarında verilen muhasebe eğitimi sadece muhasebe programlarıyla sınırlı değildir. Pazarlama, Büro Yönetimi ve Sekreterlik, İşletme, İktisat, Maliye, Turizm ve Otelcilik, Sigortacılık, Piyasa Araştırmaları ve Reklamcılık gibi programlarda da öğrencilere muhasebe eğitimi verilmektedir.

4. TÜRKİYE’DE MUHASEBECİLİK EĞİTİMİNDEN BEKLENTİLER VE GELECEĞİ: HARRAN ÜNİVERSİTESİ MESLEK YÜKSEK OKULLARINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Muhasebe eğitimi yıllardan beri hem ülkemizde hem de dünyada çeşitli araştırmalara konu olmuş, daha kaliteli bir muhasebe eğitimi tartışılmalıdır. Bu araştırma, Harran Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında muhasebe eğitiminin düzeyini belirleyebilmek, sorunlarını tespit edebilmek ve bu sorunlara kurulan hipotezlerden de yararlanarak çözüm önerileri sunabilmek amacıyla yapılmıştır.

4.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLARI

Üniversitemize bağlı meslek yüksek okullarının pek çoğunda, çeşitli programlar dahilinde muhasebe eğitimi verilmektedir. Bu araştırma, Harran Üniversitesi’ne bağlı, muhasebe eğitimi verilen programlar içeren tüm meslek yüksek okullarında yapılmıştır. Araştırmada kullanılan anketler, Şanlıurfa merkez M.Y.O., Akçakale M.Y.O., Birecik M.Y.O., Suruç M.Y.O., Siverek M.Y.O., Bozova M.Y.O. öğrencilerine uygulanmıştır. Ayrıca kaynakça kısmında belirtir

12 Güçlü, 2004, *Muhasebe Eğitimi Açısından Meslek Yüksek Okulları H.Ü. Ankara Meslek Yüksek Okulu Deneyimi*, Muhasebe Sempozyumu, Antalya

13 (www.yok.gov.tr, 30.06.2004).

len çeşitli kaynaklardan taramalar yapılarak, muhasebe eğitimi konusunda genel düşüncelere de yer verilmiştir.

4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma yapılırken büyük ölçüde anket ve birebir görüşmeler yolu ile elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Bunun yanı sıra, muhasebe eğitimi konusunda yayınlanmış makale ve sempozyum sunuları gibi kaynaklardan da bilgi toplanmıştır.

4.3.1. Örneklem Seçimi

Ana kütle için, Harran Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında Muhasebe, Bilgisayarlı Muhasebe, Sigortacılık, Pazarlama, İşletme, Piyasa Araştırması ve Reklamcılık, Büro Yönetimi ve Sekreterlik, Turizm ve Otelcilik programları dahilinde muhasebe eğitimi alan, uzatmalı öğrenciler dahil tüm sınıflardan 149 öğrenci tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiştir.

4.3.2. Veri Toplama Yöntemi

Veriler, muhasebe eğitimi alan öğrencilerle anket yöntemi ile yüz yüze görüşmeler yapılarak toplanmıştır.

4.3.3. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analiz Yöntemi

Anketlerden elde edilen veriler, SPSS paket programı kullanılarak, Ki Kare Hipotez Testi ile Meslek Yüksek Okullarında bölüm ve cinsiyet faktörleri göz önüne alınarak, öğrencilerin muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyi ve bölüm mezunlarının iş bulma şansı test edilmiş ve 'cross-tab' yöntemi ile tabloleştirilmiştir.

4.4. ARAŞTIRMADAN ELDE EDİLEN VERİLER VE DEĞERLENDİRİLMESİ

4.4.1. Ankete Katılanlara İlişkin Genel Verilerin Frekans Dağılımları

4.4.1.1. Ankete Katılanların MYO'lara Göre Dağılımı

Ankete katılan 149 öğrenciden 32'si Akçakale; 21'i Birecik; 49'u Şanlıurfa; 21'i Süruç, 16'sı Siverek ve 10'u Bozova Meslek yüksek okullarında öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin yüzdesel dağılımları aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Tablo 2 : Ankete Katılanların MYO'lara Göre Dağılımı

Ankete Katılan MYO'lar	Sayı	%	Kümülatif %
Akçakale	32	21,5	21,5
Birecik	21	14,1	35,6
Ş.Urfa	49	32,9	68,5
Suruç	21	14,1	82,6
Siverek	16	10,7	93,3
Bozova	10	6,7	100,0
Toplam	149	100,0	

4.4.1.2. Ankete Katılanların Bölümlere Göre Dağılımı

Ankete katılan 149 öğrencinin 50.3'ü muhasebe, 15.4'ü pazarlama, 15.4'ü bilgisayarlı muhasebe, 14.1'i işletme, 7.4'si sigortacılık bölümlerinde öğrenim gördükleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: Ankete Katılanların Bölümlere Göre Dağılımı

Ankete Katılanların Bölümleri	Sayı	%	Kümülatif %
Muhasebe	75	50,3	50,3
Pazarlama	23	15,4	65,8
Bilgisayarlı Muhasebe	23	15,4	81,2
İşletme	21	14,1	95,3
Sigortacılık	7	4,7	100,0
Toplam	149	100,0	

4.4.1.3. Ankete Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı

Ankete katılan 149 öğrenciden 97'si erkek iken geri kalan 52 kişisi ise bayanlardan oluşmaktadır.

Tablo 4 : Ankete Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı

Ankete Katılanların Cinsiyetleri	Sayı	%	Kümülatif %
Erkek	97	65,1	65,1
Kadın	52	34,9	100,0
Total	149	100,0	

4.4.2. Araştırmadan Elde Verilerin Cross-Tab İle Değerlendirilmesi

4.4.2.1. Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe Derslerinin Kredi Yeterliliği

Tablo 5'de görüldüğü gibi, MYO'lardaki muhasebe derslerinin kredi yeterliliği konusunda öğrencilerin anket sorularına göre verdikleri cevaplara bakıldığında toplamda ortalama olarak "çok iyi" bulanların oranı %20.1, "iyi" bulanların oranı %30.2, "orta" bulanların oranı %29.5, "kötü" bulanların oranı %12.8 ve "çok kötü" bulanların oranı ise %7.4'tür.

Bu oranlara göre, MYO'larda muhasebe dersi kredisinin yeterli olduğu söylenebilir. Çünkü, iyi ve çok iyi bulanların oranı %50'nin üzerindedir. Öte yandan Suruç, Siverek ve Bozova'da "çok kötü" bulan öğrenci olmadığı gibi, Suruç ve Siverek'te ise "çok iyi" bulan öğrencilerin oranı %90'ın üzerindedir.

Tablo 5: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Muhasebe Derslerinin Kredi Yeterliliği

MYO'lar	Muhasebe Derslerinin Kredi Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	4	12,5	3	9,4	9	28,1	15	46,9	1	3,1	32	100,0
Birecik	1	4,8	3	14,3	5	23,8	10	47,6	2	9,5	21	100,0
Ş.Urfa	4	8,2	9	18,4	20	40,8	13	26,5	3	6,1	49	100,0
Suruç	0	0,0	0	0,0	1	4,8	1	4,8	19	90,5	21	100,0
Siverek	0	0,0	0	0,0	1	4,8	1	4,8	19	90,5	21	100,0
Bozova	0	,0	1	10,0	3	30,0	1	10,0	5	50,0	10	100,0
Toplam	11	7,4	19	12,8	44	29,5	45	30,2	30	20,1	149	100,0

4.4.2.2. Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe Derslerine Olan İlgi

Tablo 6'da, MYO'larında öğrencilerin muhasebe derslerine olan ilgileri analiz edilmiştir. Öğrencilerin anket sorularına göre verdikleri cevaplara bakıldığında toplamda ortalama olarak en yüksek oran "iyi" olarak çıkmıştır: %36,2. Birecik ve Bozova ilçe öğrencilerinin büyük kısmının derse olan ilgileri çok iyi derecededir. Ancak Akçakale ve Şanlıurfa MYO'da derse ilgileri çok kötü düzeyde olan öğrenciler de mevcuttur. Genel olarak öğrencilerin muhasebe derslerini sevdikleri ve ilgilendikleri gözlenmektedir.

Tablo 6: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Muhasebe Derslerine Olan İlgi

MYO'lar	Muhasebe Derslerine Olan İlgi											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	5	15,6	5	15,6	11	34,4	9	28,1	2	6,3	32	100,0
Birecik	0	,0	0	,0	4	19,0	7	33,3	10	47,6	21	100,0
Ş.Urfa	5	10,2	3	6,1	15	30,6	14	28,6	12	24,5	49	100,0
Suruç	0	,0	0	,0	5	23,8	10	47,6	6	28,6	21	100,0
Siverek	0	,0	2	12,5	3	18,8	9	56,3	2	12,5	16	100,0
Bozova	0	,0	0	,0	0	,0	5	50,0	5	50,0	10	100,0
Toplam	10	6,7	10	6,7	38	25,5	54	36,2	37	24,8	149	100,0

4.4.2.3. Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe Derslerinden Tatmin Olma Düzeyi

Tablo 7'de, MYO'larda öğrencilerin muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri analiz edilmiştir. Öğrencilerin anket sorularına göre verdikleri cevaplara bakıldığında Siverek, Bozova ve Birecik ilçe öğrencileri arasında tatmin düzeyi çok kötü olan öğrenci yokken, Birecik MYO'nun öğrencilerinin yaklaşık yarısı çok iyi düzeyde tatmin olduklarını, Akçakale ilçesinde öğrencilerin çok büyük kısmı derslerden tatmin olmadıklarını (çok kötü düzeyde) belirtmişlerdir. Öğrencilerin toplamda ortalama olarak tatmin düzeyinin ise orta seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 7: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Muhasebe Derslerinden Tatmin Olma Düzeyi

MYO'lar	Muhasebe Derslerinden Tatmin Olma Düzeyi											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	14	43,8	4	12,5	5	15,6	8	25,0	1	3,1	32	100,0
Birecik	0	,0	0	,0	4	19,0	7	33,3	10	47,6	21	100,0
Ş.Urfa	10	20,4	12	24,5	15	30,6	9	18,4	3	6,1	49	100,0
Suruç	1	4,8	0	,0	9	42,9	6	28,6	5	23,8	21	100,0
Siverek	0	,0	4	25,0	6	37,5	5	31,3	1	6,3	16	100,0
Bozova	0	,0	4	25,0	6	37,5	5	31,3	1	6,3	16	100,0
Toplam	25	16,8	20	13,4	39	26,2	37	24,8	28	18,8	149	100,0

MYO'lara göre, muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyi aşağıda, Pearson Ki-Kare hipotez testi ile analiz edilmiştir.

H0: MYO'lara göre muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyinde bir farklılık yoktur

H1: MYO'lara göre muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyinde bir farklılık vardır

Yapılan test sonucunda; $\chi^2 = 85,915$, $sd=20$, $p= 0,000$ olduğundan muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyi ankete katılan MYO'lar arasındaki farklılık çok anlamlı bulunmuştur ($p<0,01$).

4.4.2.4. Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe Derslerinden Edinilen Bilgilerin Çalışma Hayatında Kullanılabilirliği

Tablo 8'de, MYO'larda öğrencilerin muhasebe derslerinden edindikleri bilgilerini çalışma hayatında kullanabilme dereceleri araştırılmıştır. Bu araştırılırken, öğrencilerin çalışıp çalışmadıkları (satış dahil) dikkate alınmadan bu konudaki genel düşünceleri ölçülmeye çalışılmıştır. Bozova, Suruç ve Siverek ilçe öğrencilerinin büyük çoğunluğu derslerden edindikleri bilgileri iş hayatlarında en az iyi düzeyde kullanılabileceğini belirtirken, diğer MYO öğrencileri değişik cevaplar vermişlerdir.

Tablodan genel anlamda bir sonuç çıkaracak olursak, öğrencilerin % 36.2 si edindikleri bilgilerin tamamını değil fakat orta düzeyde bu bilgilerini iş hayatında kullanılabileceğini belirtmişlerdir

Tablo 8: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Edinilen Bilgilerin Çalışma Hayatında Kullanılabilirliği

MYO'lar	Edinilen Bilgilerin Çalışma Hayatında Kullanılabilirliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	6	18,8	4	12,5	15	46,9	6	18,8	1	3,1	32	100,0
Birecik	0	,0	0	,0	4	19,0	13	61,9	4	19,0	21	100,0
Ş.Urfa	5	10,2	12	24,5	22	44,9	8	16,3	2	4,1	49	100,0
Suruç	0	,0	1	4,8	7	33,3	6	28,6	7	33,3	21	100,0
Siverek	2	12,5	2	12,5	5	31,3	6	37,5	1	6,3	16	100,0
Bozova	0	,0	0	,0	1	10,0	6	60,0	3	30,0	10	100,0
Toplam	13	8,7	19	12,8	54	36,2	45	30,2	18	12,1	149	100,0

4.4.2.5.Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe Derslerine Giren Öğretim Elemanlarının Alan Yeterliliği

Tablo 9'da, MYO'larda görev yapıp muhasebe bölümü derslerine giren öğretim elemanlarının alanlarındaki yeterliliklerinin öğrenciler tarafından değerlendirme sonuçları verilmektedir. Bozova MYO öğrencilerinin tamamı öğretim elemanlarının alanlarındaki yeterliliklerini çok iyi olarak değerlendirirken, Akçakale MYO öğrencilerinin % 25'i öğretim elemanlarının yeterliliğini çok kötü bulduklarını belirtmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise öğretim elemanlarının yaklaşık % 80'i orta ve üzeri olarak, % 20'si ise kötü ve çok kötü olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 9: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Öğretim Elemanlarının Alan Yeterliliği

MYO'lar	Öğretim Elemanlarının Alan Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	8	25,0	7	21,9	9	28,1	7	21,9	1	3,1	32	100,0
Birecik	0	,0	0	,0	0	,0	6	28,6	15	71,4	21	100,0
Ş.Urfa	6	12,2	6	12,2	23	46,9	10	20,4	4	8,2	49	100,0
Suruç	1	4,8	0	,0	3	14,3	9	42,9	8	38,1	21	100,0
Siverek	2	12,5	3	18,8	9	56,3	2	12,5	0	,0	16	100,0
Bozova	0	0	0	0	0	0	0	0	10	100	10	100,0
Toplam	17	11,4	16	10,7	44	29,5	34	22,8	38	25,5	149	100,0

4.4.2.6.Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe İle İlgili Yapıtılan Staj Uygulamasının Gerekliliği

Tablo 10'da, MYO'larda öğrenim gören öğrencilerin, muhasebe dalında okullarca yaptırılan staj uygulamasının gerekli olup olmadığı hakkındaki düşünceleri analiz edilmiştir. Araştırmaya tabi tutulan tüm okullardaki öğrencilerin geneli, staj uygulamasının çok iyi veya iyi bir uygulama olarak bulduklarını belirtmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda yaklaşık % 80'lik kesim staj uygulamasının yararlı ve gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 10: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Staj Gerekliliği

MYO'lar	Staj Gerekliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	0	,0	3	9,4	9	28,1	8	25,0	12	37,5	32	100,0
Birecik	0	,0	3	14,3	2	9,5	7	33,3	9	42,9	21	100,0
Ş.Urfa	6	12,2	4	8,2	11	22,4	16	32,7	12	24,5	49	100,0
Suruç	1	4,8	0	,0	3	14,3	10	47,6	7	33,3	21	100,0
Siverek	2	12,5	0	,0	4	25,0	4	25,0	6	37,5	16	100,0
Bozova	0	,0	1	10,0	1	10,0	2	20,0	6	60,0	10	100,0
Toplam	9	6,0	11	7,4	30	20,1	47	31,5	52	34,9	149	100,0

4.4.2.7. Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe İle İlgili Yapıtılan Staj Uygulamasının Yeterliliği

Tablo 11'de, MYO'larda öğrenim gören öğrencilerin, muhasebe dalında okullarca yaptırılan staj uygulamasının yeterli olup olmadığı hakkındaki düşünceleri analiz edilmiştir. Bozova MYO öğrencileri orta, iyi, çok iyi seçeneklerine eşit olarak dağılırken, hiçbir MYO'da öğrencilerin çoğunluğunun staj uygulamasının yeterliliğini çok iyi bulmamaları dikkat çekicidir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda öğrencilerin büyük kısmı staj yeterliliğini iyi olarak değerlendirmişlerdir.

Tablo 11: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Staj Yeterliliği

MYO'lar	Staj Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	1	3,1	2	6,3	9	28,1	17	53,1	3	9,4	32	100,0
Birecik	0	,0	1	4,8	6	28,6	9	42,9	5	23,8	21	100,0
Ş.Urfa	5	10,2	10	20,4	18	36,7	13	26,5	3	6,1	49	100,0
Suruç	0	,0	1	4,8	4	19,0	9	42,9	7	33,3	21	100,0
Siverek	0	,0	3	18,8	7	43,8	4	25,0	2	12,5	16	100,0
Bozova	0	,0	1	10,0	3	30,0	3	30,0	3	30,0	10	100,0
Toplam	6	4,0	18	12,1	47	31,5	55	36,9	23	15,4	149	100,0

4.4.2.8. Meslek Yüksek Okullarına Göre Mezuniyet Sonrası Öğrencilerin İş Bulma Şanslarına İlişkin Düşünceleri

Tablo 12'de, MYO'lardan mezun olan öğrencilerinin iş bulma şanslarını nasıl gördükleri değerlendirilmiştir. Suruç ve Bozova ilçe öğrencilerinin çoğu iş bulma şanslarını iyi olarak gördüklerini belirtirken, diğer MYO öğrencileri orta düzeyde gördüklerini ifade etmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda, öğrencilerin büyük kısmı (%38.3) mezuniyet sonrası iş bulma şanslarını orta olarak değerlendirmektedirler.

Tablo 12: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Bölüm Mezunlarının İş Bulma Şansı

MYO'lar	Bölüm Mezunlarının İş Bulma Şansı											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	2	6,3	5	15,6	15	46,9	8	25,0	2	6,3	32	100,0
Birecik	0	,0	2	9,5	9	42,9	8	38,1	2	9,5	21	100,0
Ş.Urfa	10	20,4	13	26,5	16	32,7	8	16,3	2	4,1	49	100,0
Suruç	0	,0	0	,0	6	28,6	13	61,9	2	9,5	21	100,0
Siverek	1	6,3	4	25,0	8	50,0	2	12,5	1	6,3	16	100,0
Bozova	0	,0	0	,0	3	30,0	7	70,0	0	,0	10	100,0
Toplam	13	8,7	24	16,1	57	38,3	46	30,9	9	6,0	149	100,0

MYO'lara göre, iş bulma şansı aşağıda, Pearson Ki-Kare hipotez testi ile analiz edilmiştir.

H0: MYO'lara göre iş bulma şansı bakımından bir farklılık yoktur

H1: MYO'lara göre iş bulma şansı bakımından bir farklılık vardır

Yapılan test sonucunda; $\chi^2 = 43,695$, $sd=20$, $p= 0,002$ olduğundan iş bulma şansı bakımından ankete katılan MYO'lar arasındaki farklılık çok anlamlı bulunmuştur ($p<0,01$).

4.4.2.9.Meslek Yüksek Okullarına Göre Öğrencilerin Edindikleri Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanılabilirliği

Tablo 13'de, MYO'larda öğrenim gören öğrencilerin okulda edindikleri bilgileri günlük hayatlarında ve pratikte kullanabilme dereceleri değerlendirilmiştir. Bozova ilçe öğrencilerinin çoğu edindikleri bilgileri günlük hayatlarında kullanabilme derecelerini iyi olarak ifade etmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda, öğrencilerin büyük kısmı (%41.6) mezuniyet sonrası iş bulma şanslarını orta olarak değerlendirmektedirler

Tablo 13: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Edinilen Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanılabilirliği

MYO'lar	Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanılabilirliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	6	18,8	5	15,6	15	46,9	6	18,8	0	,0	32	100,0
Birecik	0	,0	3	14,3	10	47,6	3	14,3	5	23,8	21	100,0
Ş.Urfa	7	14,3	14	28,6	20	40,8	6	12,2	2	4,1	49	100,0
Suruç	0	,0	0	,0	7	33,3	7	33,3	7	33,3	21	100,0
Siverek	1	6,3	1	6,3	8	50,0	4	25,0	2	12,5	16	100,0
Bozova	0	,0	0	,0	2	20,0	6	60,0	2	20,0	10	100,0
Toplam	14	9,4	23	15,4	62	41,6	32	21,5	18	12,1	149	100,0

4.4.2.10. Meslek Yüksek Okullarına Göre Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem

Tablo 14'de, MYO'larda öğrenim gören öğrencilere, bölümlerinde muhasebe bilim dalına verilen önemi nasıl değerlendirdikleri sorulmuş ve alınan cevaplar analiz edilmiştir. Birecik ve Şanlıurfa MYO' lar haricindeki diğer MYO öğrencileri muhasebe bilim dalına verilen önemi iyi derecede olduğunu belirtmişlerdir. Birecik ve Şanlıurfa MYO öğrencileri ise muhasebe bilim dalına verilen önemi orta düzeyde gördüklerini ifade etmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda, öğrencilerin geneli (%42) muhasebe bilim dalına verilen önemi iyi ve çok iyi olarak değerlendirmektedirler

Tablo 14: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem

MYO'lar	Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	4	12,5	6	18,8	10	31,3	11	34,4	1	3,1	32	100,0
Birecik	1	4,8	2	9,5	8	38,1	7	33,3	3	14,3	21	100,0
Ş.Urfa	3	6,1	15	30,6	20	40,8	9	18,4	2	4,1	49	100,0
Suruç	0	,0	0	,0	5	23,8	10	47,6	6	28,6	21	100,0
Siverek	3	18,8	3	18,8	4	25,0	6	37,5	0	,0	16	100,0
Bozova	1	10,0	1	10,0	0	,0	5	50,0	3	30,0	10	100,0
Toplam	12	8,1	27	18,1	47	31,5	48	32,2	15	10,1	149	100,0

4.4.2.11. Meslek Yüksek Okullarına Göre Diğer Bölümlerde Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem ve Destek

Tablo 15'de, MYO'larda öğrenim gören öğrencilere, diğer fakülte, yüksekokul ve bölümlerinde muhasebe bilim dalına verilen önemi ve desteği nasıl buldukları sorulmuş ve alınan cevaplar analiz edilmiştir. Bozova, Suruç ve Birecik MYO öğrencilerinin geneli bu destek ve önemin iyi derecede olduğunu belirtmişlerdir. Akçakale ve Şanlıurfa MYO öğrencilerinin geneli bu konuda orta düzeyde görüş belirtirken, Siverek öğrencilerinin büyük kısmı verilen önemi ve desteği çok kötü olarak değerlendirmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda, öğrencilerin %42'lik büyük kısmı diğer fakülte, yüksekokul ve bölümlerinde muhasebe bilim dalına verilen önemi ve desteği iyi ve çok iyi olarak değerlendirmektedirler.

Tablo 15: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Diğer Bölümlerde Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem ve Destek

MYO'lar	Diğer Bölümlerde Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem ve Destek											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	5	15,6	7	21,9	12	37,5	7	21,9	1	3,1	32	100,0
Birecik	1	4,8	1	4,8	7	33,3	9	42,9	3	14,3	21	100,0
Ş.Urfa	2	4,1	15	30,6	19	38,8	11	22,4	2	4,1	49	100,0
Suruç	0	,0	0	,0	2	9,5	11	52,4	8	38,1	21	100,0
Siverek	5	31,3	4	25,0	4	25,0	2	12,5	1	6,3	16	100,0
Bozova	0	,0	0	,0	2	20,0	7	70,0	1	10,0	10	100,0
Toplam	13	8,7	27	18,1	46	30,9	47	31,5	16	10,7	149	100,0

4.4.2.12. Meslek Yüksek Okullarına Göre İş Sahası Olarak Muhasebeye Devletin ve Toplumun Verdiği Önem

Tablo 16'da, MYO'larda öğrenim gören öğrencilere, iş sahası olarak muhasebeye devletin ve toplumun verdiği önem sorulmuş ve alınan cevaplar analiz edilmiştir. Bozova ve Suruç MYO öğrencilerinin geneli verilen önemi iyi ve çok iyi derecede olduğunu belirtmişlerdir. Diğer MYO öğrencilerinin çoğu bu konuda orta düzeyde görüş belirtirken, öğrencilerinin yaklaşık % 26'sı verilen önemi yetersiz (kötü-çok kötü) olarak değerlendirmişlerdir.

Tablo 16: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle İş Sahası Olarak Muhasebe Devleti ve Toplumun Verdiği Önem

MYO'lar	İş Sahası Olarak Muhasebe Devleti ve Toplumun Verdiği Önem											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	4	12,5	7	21,9	11	34,4	8	25,0	2	6,3	32	100,0
Birecik	3	14,3	2	9,5	8	38,1	5	23,8	3	14,3	21	100,0
Ş.Urfa	7	14,3	10	20,4	17	34,7	13	26,5	2	4,1	49	100,0
Suruç	0	,0	0	,0	1	4,8	10	47,6	10	47,6	21	100,0
Siverek	3	18,8	3	18,8	8	50,0	2	12,5	0	,0	16	100,0
Bozova	0	,0	0	,0	3	30,0	4	40,0	3	30,0	10	100,0
Toplam	17	11,4	22	14,8	48	32,2	42	28,2	20	13,4	149	100,0

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda, öğrencilerin %75'lik büyük kısmı iş sahası olarak muhasebe devleti ve toplumun verdiği önemi yeterli bulduklarını belirtmişlerdir.

4.4.2.13. Meslek Yüksek Okullarına Göre Ticaret Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mesleki Açıdan Yeterliliği

Tablo 17'de, MYO'larda öğrenim gören öğrencilere, ticaret lisesi mezunu olup olmadıklarına bakılmaksızın ticaret liselerinde verilen muhasebe derslerinin muhasebe mesleğini yapabilmek için yeterli olup olmayacağı konusundaki düşünceleri sorulmuştur. Suruç MYO öğrencilerinin geneli verilen eğitimin mesleki açıdan yeterliliğinin iyi olduğunu belirtirken diğer MYO öğrencilerinin çoğu bu konuda orta düzeyde görüş belirtmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda, öğrencilerin %30'luk kısmı ticaret liselerinde verilen muhasebe derslerinin muhasebe mesleğini yapabilmek için yeterli olmayacağını ifade etmişlerdir (kötü-çok kötü).

Tablo 17: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Ticaret Liselerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Yeterliliği

MYO'lar	Ticaret Liselerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	4	12,5	5	15,6	16	50,0	5	15,6	2	6,3	32	100,0
Birecik	6	28,6	5	23,8	8	38,1	2	9,5	0	,0	21	100,0
Ş.Urfa	9	18,4	8	16,3	17	34,7	13	26,5	2	4,1	49	100,0
Suruç	0	,0	0	,0	6	28,6	10	47,6	5	23,8	21	100,0
Siverek	2	12,5	3	18,8	7	43,8	2	12,5	2	12,5	16	100,0
Bozova	1	10,0	0	,0	7	70,0	2	20,0	0	,0	10	100,0
Toplam	22	14,8	21	14,1	61	40,9	34	22,8	11	7,4	149	100,0

4.4.2.14. Meslek Yüksek Okullarına Göre Öğrencilerin Muhasebe Mesleğinin Geleceğine Bakışı

Tablo 18'de, MYO' larda öğrenim gören öğrencilere, muhasebe mesleğinin geleceğine bakış açıları sorulmuştur. Bozova, Akçakale ve Suruç MYO öğrencilerinin geneli muhasebe mesleğinin geleceğini çok iyi gördüklerini belirtmişlerdir. Diğer MYO öğrencilerinin çoğu bu konuda iyi düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Genel ortalamaya baktığımızda ise toplamda, öğrencilerin yaklaşık %17'lik kısmı muhasebe mesleğinin geleceğine karamsar baktıklarını, geri kalan kısmın ise bu konuda daha iyimser olduklarını söyleyebiliriz.

Tablo 18: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Muhasebe Mesleğinin Geleceği

MYO'lar	Muhasebe Mesleğinin Geleceği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akçakale	1	3,1	1	3,1	4	12,5	10	31,3	16	50,0	32	100,0
Birecik	0	,0	0	,0	2	9,5	10	47,6	9	42,9	21	100,0
Ş.Urfa	5	10,2	12	24,5	10	20,4	17	34,7	5	10,2	49	100,0
Suruç	2	9,5	0	,0	3	14,3	6	28,6	10	47,6	21	100,0
Siverek	3	18,8	1	6,3	1	6,3	8	50,0	3	18,8	16	100,0
Bozova	0	,0	0	,0	0	,0	4	40,0	6	60,0	10	100,0
Toplam	11	7,4	14	9,4	20	13,4	55	36,9	49	32,9	149	100,0

4.4.2.15. Meslek Yüksek Okullarında Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Muhasebe Derslerine Duyulan İlgi

Tablo 19'da, MYO' larda öğrenim gören öğrencilerin, muhasebe derslerine olan ilgilerinin cinsiyetleriyle olan ilgileri analiz edilmiştir. Erkek öğrencilerin %12' si, bayan öğrencilerin yaklaşık %14' ü derslere karşı ilgilerinin çok az olduğunu belirtmişlerdir. Her iki cinsinde %25' i derslere karşı çok ilgiliyken geri kalan yaklaşık %60'lık kısım ise orta ve iyi olarak görüş belirtmişlerdir.

Tablo 19: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Muhasebe Derslerine Duyulan İlgi

Cinsiyet	Cinsiyete Göre Ders Duyulan İlgi											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	4	4,1	8	8,2	27	27,8	34	35,1	24	24,7	97	100,0
Kadın	6	11,5	2	3,8	11	21,2	20	38,5	13	25,0	52	100,0
Toplam	10	6,7	10	6,7	38	25,5	54	36,2	37	24,8	149	100,0

4.4.2.16. Meslek Yüksek Okullarında Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Muhasebe Derslerinden Tatmin Olma Düzeyi

Tablo 20'de, MYO' larda öğrenim gören öğrencilerin, muhasebe derslerinden tatmin olma düzeylerinin cinsiyetleriyle olan ilgileri analiz edilmiştir. Erkek öğrencilerin %30' u, bayan öğrencilerin yaklaşık %29' u derslerden yeterince tatmin olmadıklarını belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin yaklaşık %45' i, bayanların yaklaşık %40' ı ders tatmin düzeylerini iyi ve çok iyi olarak değerlendirirken her iki cinsin geri kalanı orta düzeyde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 20: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Muhasebe Derslerinden Tatmin Düzeyleri

Cinsiyet	Cinsiyetlerine Göre Ders Tatmin Düzeyleri											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	19	19,6	11	11,3	23	23,7	24	24,7	20	20,6	97	100,0
Kadın	6	11,5	9	17,3	16	30,8	13	25,0	8	15,4	52	100,0
Toplam	25	16,8	20	13,4	39	26,2	37	24,8	28	18,8	149	100,0

Cinsiyete göre, ders tatmin düzeyi aşağıda, Pearson Ki-Kare hipotez testi ile analiz edilmiştir.

H0: Cinsiyete göre ders tatmin düzeyi bakımından bir farklılık yoktur

H1: Cinsiyete göre ders tatmin düzeyi bakımından bir farklılık vardır

Yapılan test sonucunda; $\chi^2 = 3,344$, $sd=4$, $p= 0,502$ olduğundan ders tatmin düzeyi bakımından cinsiyet arasındaki farklılık anlamlı değildir ($p>0,01$).

4.4.2.17. Meslek Yüksek Okullarında Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre İş Bulma Beklentileri

Tablo 21'de, MYO' larda öğrenim gören öğrencilerin, mezuniyet sonrası iş bulma beklentilerinin cinsiyetleriyle olan ilgileri analiz edilmiştir. Erkek öğrencilerin yaklaşık %26' sı, bayan öğrencilerin yaklaşık %21' i mezuniyet sonrası iş bulma şanslarının olmadığını (kötü-çok kötü) ifade ederken, erkek öğrencilerin yaklaşık %34' ü, bayanların yaklaşık %42' si mezuniyet sonrası iş bulma şanslarını iyi ve çok iyi olarak değerlendirmişlerdir.

Tablo 21: Ankete Katılan MYO'lar İtibariyle Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre İş Bulma Beklentileri

Cinsiyet	Cinsiyetlerine Göre İş Bulma Beklentileri											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	9	9,3	17	17,5	38	39,2	28	28,9	5	5,2	97	100,0
Kadın	4	7,7	7	13,5	19	36,5	18	34,6	4	7,7	52	100,0
Toplam	13	8,7	24	16,1	57	38,3	46	30,9	9	6,0	149	100,0

Cinsiyete göre, iş bulma beklentileri aşağıda, Pearson Ki-Kare hipotez testi ile analiz edilmiştir.

H0: Cinsiyete göre iş bulma beklentileri arasında bir farklılık yoktur

H1: Cinsiyete göre iş bulma beklentileri arasında bir farklılık vardır

Yapılan test sonucunda; $\chi^2 = 1,230$, $sd=4$, $p= 0,873$ olduğundan iş bulma beklentileri bakımından cinsiyet arasındaki farklılık anlamlı değildir ($p>0,01$).

4.4.2.18. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerine Giren Öğretim Elemanlarının Ünvanı

Tablo 22'da, MYO' larda öğrenim gören öğrenciler bölümlerine göre ayrılmış ve muhasebe derslerine giren öğretim elemanlarının ünvanları sorulmuştur. Sadece Sigortacılık programı öğrencileri derslerine çoğunlukla yardımcı doçentlerin girdiğini belirtirken, diğer tüm bölümlerde muhasebe derslerine ağırlıklı olarak öğretim görevlilerinin girdiği saptanmıştır.

Tablo 22: Ankete Katılan MYO' lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerine Giren Öğretim Elemanlarının Ünvanı

Bölüm	Muhasebe Derslerine Giren Öğretim Elemanı Ünvanı													
	Prof.Dr.		Doç.Dr.		Yrd.Doç.Dr.		Öğretim Görv.		Arş.Gör.Dr.		Dışarıdan		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	1	1,3	0	,0	10	13,3	61	81,3	3	4,0	0	,0	75	100,0
Pazarlama	0	,0	0	,0	1	4,3	21	91,3	0	,0	1	4,3	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	0	,0	0	,0	0	,0	22	95,7	1	4,3	0	,0	23	100,0
İşletme	1	4,8	1	4,8	4	19,0	9	42,9	6	28,6	0	,0	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	1	14,3	3	42,9	1	14,3	2	28,6	0	,0	7	100,0
Toplam	2	1,3	2	1,3	18	12,1	114	76,5	12	8,1	1	,7	149	100,0

4.4.2.19. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinin Kredi Yeterliliği

Tablo 23'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere muhasebe derslerinin kredi yeterliliğini nasıl buldukları sorulmuştur. Sigortacılık programı öğrencilerinin tamamı, işletme programı öğrencilerinin çoğu muhasebe derslerinin kredi yeterliliğini çok iyi bulduklarını ifade ederken, pazarlama ve bilgisayarlı muhasebe programı öğrencileri iyi derecede bulduklarını belirtmişlerdir. Toplamda öğrencilerin yaklaşık %20'si muhasebe derslerinin kredi yeterliliğini yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir. (kötü-çok kötü)

Tablo 23: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinin Kredi Yeterliliği

Bölüm	Muhasebe Derslerinin Kredi Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	7	9,3	11	14,7	27	36,0	21	28,0	9	12,0	75	100,0
Pazarlama	1	4,3	3	13,0	5	21,7	10	43,5	4	17,4	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	2	8,7	3	13,0	7	30,4	11	47,8	0	,0	23	100,0
İşletme	1	4,8	2	9,5	5	23,8	3	14,3	10	47,6	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	0	,0	0	,0	7	100,0	7	100,0
Toplam	11	7,4	19	12,8	44	29,5	45	30,2	30	20,1	149	100,0

4.4.2.20. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerine Duyulan İlgi

Tablo 24'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere muhasebe derslerine olan ilgileri sorulmuştur. İşletme bölümü öğrencileri hariç(orta) diğer tüm bölüm öğrencileri derse olan ilgilerini iyi ve çok iyi olarak ifade ederken, toplamda öğrencilerin yaklaşık %13'ü muhasebe derslerine ilgilerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 24: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerine Duyulan İlgi

Bölüm	Muhasebe Derslerine İlgi											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	3	4,0	5	6,7	19	25,3	28	37,3	20	26,7	75	100,0
Pazarlama	0	,0	0	,0	4	17,4	9	39,1	10	43,5	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	5	21,7	4	17,4	5	21,7	8	34,8	1	4,3	23	100,0
İşletme	2	9,5	1	4,8	7	33,3	6	28,6	5	23,8	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	3	42,9	3	42,9	1	14,3	7	100,0
Toplam	10	6,7	10	6,7	38	25,5	54	36,2	37	24,8	149	100,0

4.4.2.21. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinden Tatmin Düzeyi

Tablo 25'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri sorulmuştur. Muhasebe, Bilgisayarlı Muhasebe ve Sigortacılık Bölümü öğrencileri ders tatmin düzeylerini orta olarak ifade ederken, sadece Pazarlama Bölümü öğrencileri çok iyi tatmin olduklarını belirtmişlerdir. Toplamda öğrencilerin yaklaşık %30'u muhasebe derslerinden tatmin olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 25: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinden Tatmin Düzeyi

Bölüm	Muhasebe Derslerinden Tatmin Düzeyi											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	11	14,7	13	17,3	19	25,3	19	25,3	13	17,3	75	100,0
Pazarlama	0	,0	0	,0	6	26,1	7	30,4	10	43,5	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	10	43,5	4	17,4	5	21,7	4	17,4	0	,0	23	100,0
İşletme	3	14,3	3	14,3	4	19,0	6	28,6	5	23,8	21	100,0
Sigortacılık	1	14,3	0	,0	5	71,4	1	14,3	0	,0	7	100,0
Toplam	25	16,8	20	13,4	39	26,2	37	24,8	28	18,8	149	100,0

Bölüme göre, muhasebe derslerinden tatmin düzeyi aşağıda, Pearson Ki-Kare hipotez testi ile analiz edilmiştir.

H0: Bölüme göre, muhasebe derslerinden tatmin düzeyi arasında bir farklılık yoktur

H1: Bölüme göre, muhasebe derslerinden tatmin düzeyi arasında bir farklılık vardır

Yapılan test sonucunda; $\chi^2 = 39,880$, $sd=4$, $p= 0,001$ olduğundan muhasebe derslerinden tatmin düzeyi bakımından bölümler arasındaki farklılık anlamlıdır ($p = 0,01$).

4.4.2.22. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinden Edinilen Bilgilerin Çalışma Hayatında Kullanım Düzeyi

Tablo 26'da, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere muhasebe derslerinden edindikleri bilgileri çalışma hayatında kullanabilme dereceleri sorulmuştur. Muhasebe, Bilgisayarlı Muhasebe, İşletme ve Sigortacılık Bölümü öğrencileri bu konudaki görüşlerini orta olarak ifade ederken, Pazarlama ve Sigortacılık Bölümü öğrencileri (orta diyenlerle aynı oranda) iyi düzeyde görüş belirtmişlerdir. Toplamda öğrencilerin yaklaşık %21'i muhasebe derslerinden edindikleri bilgileri çalışma hayatlarında pek kullanmadıklarını ifade etmişlerdir

Tablo 26: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinden Edinilen Bilgilerin Çalışma Hayatında Kullanım Düzeyi

Bölüm	Edinilen Bilgilerin Çalışma Hayatında Kullanım Düzeyi											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	8	10,7	12	16,0	28	37,3	21	28,0	6	8,0	75	100,0
Pazarlama	0	,0	1	4,3	5	21,7	13	56,5	4	17,4	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	4	17,4	5	21,7	10	43,5	3	13,0	1	4,3	23	100,0
İşletme	1	4,8	1	4,8	8	38,1	5	23,8	6	28,6	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	3	42,9	3	42,9	1	14,3	7	100,0
Toplam	13	8,7	19	12,8	54	36,2	45	30,2	18	12,1	149	100,0

4.4.2.3. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerine Giren Öğretim Elemanlarının Muhasebe Derslerinde Yeterliliği

Tablo 27'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere muhasebe derslerine giren öğretim elemanlarının muhasebe alanında yeterliliği sorulmuştur. Muhasebe, Bilgisayarlı Muhasebe (aynı oranda çok kötü) ve Sigortacılık Bölümü öğrencileri bu konudaki görüşlerini orta olarak ifade ederken, Pazarlama ve İşletme Bölümü öğrencileri, muhasebe derslerine giren öğretim elemanlarının alan yeterliliğini çok iyi bulduklarını belirtmişlerdir. Toplamda öğrencilerin yaklaşık %22'si muhasebe derslerine giren öğretim elemanlarının alan yeterliliği hakkındaki görüşlerini olumsuz olarak ifade etmişlerdir.

Tablo 27: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerine Giren Öğretim Elemanlarının Muhasebe Derslerinde Yeterliliği

Bölüm	Muhasebe Derslerine Giren Öğretim Elemanlarının Alan Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	9	12,0	8	10,7	33	44,0	13	17,3	12	16,0	75	100,0
Pazarlama	1	4,3	0	,0	0	,0	7	30,4	15	65,2	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	6	26,1	5	21,7	6	26,1	5	21,7	1	4,3	23	100,0
İşletme	1	4,8	3	14,3	2	9,5	7	33,3	8	38,1	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	3	42,9	2	28,6	2	28,6	7	100,0
Toplam	17	11,4	16	10,7	44	29,5	34	22,8	38	25,5	149	100,0

4.4.2.24. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Staj Uygulamasının Gerekliliği

Tablo 28'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere staj uygulamasının gerekliği sorulmuştur. Tüm bölümlerde öğrencilerin çoğunluğu staj uygulamasının mutlaka var olması gerektiğini belirtmişlerdir (orta ve üzeri). Toplamda öğrencilerin sadece yaklaşık %13'ü staj uygulamasına gerek olmadığını ifade etmişlerdir (kötü-çok kötü).

Tablo 28: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Staj Uygulamasının Gerekliliği

Bölüm	Staj Gerekliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	5	6,7	6	8,0	15	20,0	23	30,7	26	34,7	75	100,0
Pazarlama	1	4,3	3	13,0	2	8,7	7	30,4	10	43,5	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	2	8,7	1	4,3	7	30,4	5	21,7	8	34,8	23	100,0
İşletme	1	4,8	1	4,8	3	14,3	9	42,9	7	33,3	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	3	42,9	3	42,9	1	14,3	7	100,0
Toplam	9	6,0	11	7,4	30	20,1	47	31,5	52	34,9	149	100,0

4.4.2.25. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Staj Uygulamasının Yeterliliği

Tablo 29'da, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere staj uygulamasının yeterliliği sorulmuştur. Muhasebe programı öğrencileri orta düzeyde görüş belirtirken diğer tüm bölümlerde öğrencilerin çoğunluğu staj uygulamasının yeterliliğini iyi bulduklarını belirtmişlerdir Toplamda öğrencilerin yaklaşık %16'sı staj uygulamasını yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir

Tablo 29: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Staj Uygulamasının Yeterliliği

Bölüm	Staj Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	3	4,0	15	20,0	27	36,0	21	28,0	9	12,0	75	
Pazarlama	0	,0	2	8,7	6	26,1	9	39,1	6	26,1	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	1	4,3	1	4,3	9	39,1	10	43,5	2	8,7	23	100,0
İşletme	2	9,5	0	,0	3	14,3	12	57,1	4	19,0	21	100,0
Sigortacılık	2	9,5	0	,0	3	14,3	12	57,1	4	19,0	21	100,0
Toplam	6	4,0	18	12,1	47	31,5	55	36,9	23	15,4	149	100,0

4.4.2.26. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Öğrencilerin İş Bulma Beklentileri

Tablo 30'da, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere mezuniyet sonrası iş bulma beklentileri sorulmuştur. Öğrencilerin geneli orta ve üzeri görüş belirtirken yaklaşık %25'i iş bulma konusunda umutsuz olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 30: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Öğrencilerin İş Bulma Beklentileri

Bölüm	İş Bulma Beklentileri											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	11	14,7	15	20,0	30	40,0	15	20,0	4	5,3	75	100,0
Pazarlama	0	,0	2	8,7	10	43,5	9	39,1	2	8,7	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	1	4,3	5	21,7	7	30,4	9	39,1	1	4,3	23	100,0
İşletme	1	4,8	2	9,5	7	33,3	10	47,6	1	4,8	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	3	42,9	3	42,9	1	14,3	7	100,0
Toplam	13	8,7	24	16,1	57	38,3	46	30,9	9	6,0	149	100,0

Bölüme göre, muhasebe derslerinden tatmin düzeyi aşağıda, Pearson Ki-Kare hipotez testi ile analiz edilmiştir.

H0: Bölüme göre, iş bulma beklentileri arasında bir farklılık yoktur

H1: Bölüme göre, iş bulma beklentileri arasında bir farklılık vardır

Yapılan test sonucunda; $\chi^2 = 18,339$, $sd=16$, $p= 0,304$ olduğundan iş bulma beklentileri bakımından bölümler arasındaki farklılık anlamlı değildir ($p > 0,01$).

4.4.2.27. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinden Edinilen Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanımı

Tablo 31'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere muhasebe derslerinde edindikleri bilgileri günlük hayatta kullanım dereceleri sorulmuştur. İşletme bölümü öğrencileri dışında kalan diğer bölüm öğrencilerinin geneli edindikleri bilgileri günlük hayatlarında orta düzeyde kullandıklarını belirtirken, İşletme öğrencilerinin çoğu bu bilgileri günlük hayatlarında kullanmadıklarını ifade etmişlerdir

Tablo 31: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Derslerinden Edinilen Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanımı

Bölüm	Edinilen Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanımı											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	9	12,0	10	13,3	31	41,3	19	25,3	6	8,0	75	100,0
Pazarlama	0	,0	3	13,0	11	47,8	4	17,4	5	21,7	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	4	17,4	4	17,4	12	52,2	3	13,0	0	,0	23	100,0
İşletme	1	4,8	6	28,6	5	23,8	5	23,8	4	19,0	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	3	42,9	1	14,3	3	42,9	7	100,0
Toplam	14	9,4	23	15,4	62	41,6	32	21,5	18	12,1	149	100,0

4.4.2.28. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem (Kendi Bölümlerinde)

Tablo 32'de, MYO'lar da bölümlerine göre öğrencilere, bölümlerinde muhasebe bilim dalına verilen önemi ve desteği nasıl buldukları sorulmuştur. Muhasebe, İşletme ve Sigortacılık Bölümlerinin öğrencilerinin geneli verilen önemi iyi ve çok iyi olarak yorumlarken, Pazarlama ve Bilgisayarlı Muhasebe Bölümü öğrencileri orta düzeyde değerlendirmişlerdir. Toplamda öğrencilerin yaklaşık %25'i bölümlerinde muhasebe bilim dalına verilen önemi yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir (kötü-çok kötü).

Tablo 32: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem (Kendi Bölümlerinde)

Bölüm	Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem (Kendi Bölümlerinde)											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	7	9,3	18	24,0	22	29,3	23	30,7	5	6,7	75	100,0
Pazarlama	1	4,3	2	8,7	9	39,1	7	30,4	4	17,4	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	4	17,4	2	8,7	9	39,1	7	30,4	1	4,3	23	100,0
İşletme	0	,0	5	23,8	6	28,6	8	38,1	2	9,5	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	1	14,3	3	42,9	3	42,9	7	100,0
Toplam	12	8,1	27	18,1	47	31,5	48	32,2	15	10,1	149	100,0

4.4.2.29. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Muhasebe Bilim Dalına Diğer Bölümlerde Verilen Önem

Tablo 33'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere genel olarak diğer bölüm, yüksekokul, fakülte ve üniversitelerde muhasebe bilim dalına verilen önemi ve desteği nasıl buldukları sorulmuştur. Pazarlama, İşletme ve Sigortacılık Bölümlerinin öğrencilerinin geneli verilen önem ve desteği iyi olarak belirtirken, Muhasebe ve Bilgisayarlı Muhasebe Bölümü öğrencileri orta düzeyde değerlendirmişlerdir.

Tablo 33: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Muhasebe Bilim Dalına Diğer Bölümlerde Verilen Önem

Bölüm	Muhasebe Bilim Dalına Verilen Önem											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	10	13,3	19	25,3	23	30,7	18	24,0	5	6,7	75	100,0
Pazarlama	1	4,3	1	4,3	7	30,4	10	43,5	4	17,4	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	2	8,7	6	26,1	9	39,1	6	26,1	0	,0	23	100,0
İşletme	0	,0	1	4,8	6	28,6	9	42,9	5	23,8	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	1	14,3	4	57,1	2	28,6	7	100,0
Toplam	13	8,7	27	18,1	46	30,9	47	31,5	16	10,7	149	

4.4.2.30. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle İş Sahası Olarak Muhasebeye Devletin ve Toplumun Verdiği Önem

Tablo 34'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere, iş sahası olarak muhasebe alanına devletin ve toplumun verdiği önem sorulmuştur. Pazarlama, Muhasebe ve Bilgisayarlı Muhasebe Bölümü öğrencilerinin geneli verilen önemi orta olarak gördüklerini belirtirken, İşletme ve Sigortacılık Bölümlerinin öğrencileri iyi ve çok iyi olarak değerlendirme yapmışlardır. Toplamda öğrencilerin yaklaşık %26'sı, iş sahası olarak muhasebe alanına devletin ve toplumun verdiği önemi yetersiz bulduklarını ifa etmişlerdir(kötü-çok kötü).

Tablo 34: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle İş Sahası Olarak Muhasebeye Devletin ve Toplumun Verdiği Önem

Bölüm												
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	8	10,7	13	17,3	29	38,7	21	28,0	4	5,3	75	100,0
Pazarlama	3	13,0	2	8,7	8	34,8	6	26,1	4	17,4	23	100,0
Bilgisayarlı												
Muhasebe	5	21,7	5	21,7	7	30,4	4	17,4	2	8,7	23	100,0
İşletme	1	4,8	2	9,5	4	19,0	9	42,9	5	23,8	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	0	,0	2	28,6	5	71,4	7	100,0
Toplam	17	11,4	22	14,8	48	32,2	42	28,2	20	13,4	149	

4.4.2.31. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Öğrencilerin Ticaret Liselerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Yeterliliğine İlişkin Düşünceleri

Tablo 35'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere, ticaret lisesinde verilen muhasebe derslerinin muhasebecilik yapmak için yeterliliği sorulmuştur. Sigortacılık Bölümü öğrencileri bu yeterliliği iyi derecede gördüklerini belirtirken, diğer bölümlerin öğrencilerinin çoğunluğu orta olarak değerlendirme yapmışlardır. Toplamda öğrencilerin yaklaşık %29'u , ticaret lisesinde verilen muhasebe derslerinin muhasebecilik yapmak için yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir(kötü-çok kötü).

Tablo 35: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Öğrencilerin Ticaret Liselerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Yeterliliğine İlişkin Düşünceleri

Bölüm	Ticaret Lisesinde Verilen Derslerinin Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	9	12,0	11	14,7	31	41,3	19	25,3	5	6,7	75	100,0
Pazarlama	6	26,1	5	21,7	9	39,1	3	13,0	0	,0	23	100,0
Bilgisayarlı												
Muhasebe	4	17,4	2	8,7	13	56,5	3	13,0	1	4,3	23	100,0
İşletme	3	14,3	3	14,3	6	28,6	6	28,6	3	14,3	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	2	28,6	3	42,9	2	28,6	7	100,0
Toplam	22	14,8	21	14,1	61	40,9	34	22,8	11	7,4	149	

4.4.2.32. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Öğrencilerin Muhasebe Alanındaki Mesleki Birliklerin Yeterliliği Hakkındaki Düşünceleri

Tablo 36'da, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere, muhasebe sektöründe halen mevcut olan mesleki birliklerin yeterliliği hakkında görüşleri sorulmuştur. Pazarlama, Muhasebe ve Bilgisayarlı Muhasebe Bölümü öğrencilerinin geneli bu yeterliliği orta derecede gördüklerini belirtirken, İşletme ve Sigortacılık Bölümlerinin öğrencilerinin çoğunluğu mesleki birliklerin yeterliliğini çok iyi olarak değerlendirmişlerdir. Toplamda ise öğrencilerin yaklaşık %26'sı mevcut olan mesleki birliklerin yeterliliğini kötü ve çok kötü olarak değerlendirmişlerdir.

Tablo 36: Ankete Katılan MYO' lar da Bölümler İtibariyle Öğrencilerin Muhasebe Alanındaki Mesleki Birliklerin Yeterliliği Hakkındaki Düşünceleri

Bölüm	Mesleki Birliklerin Yeterliliği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	10	13,3	13	17,3	32	42,7	20	26,7	0	,0	75	100,0
Pazarlama	2	8,7	2	8,7	14	60,9	5	21,7	0	,0	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	1	4,3	5	21,7	12	52,2	4	17,4	1	4,3	23	100,0
İşletme	0	,0	6	28,6	4	19,0	4	19,0	7	33,3	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	2	28,6	2	28,6	3	42,9	7	100,0
Toplam	13	8,7	26	17,4	64	43,0	35	23,5	11	7,4	149	

4.4.2.33. Meslek Yüksek Okullarında Bölümler İtibariyle Öğrencilerin Muhasebe Mesleğinin Geleceği Hakkındaki Düşünceleri

Tablo 37'de, MYO' larda bölümlerine göre öğrencilere, muhasebe mesleğinin geleceği hakkında görüşleri sorulmuştur. Pazarlama ve Muhasebe Bölümü öğrencilerinin geneli muhasebe mesleğinin geleceğini iyi gördüklerini belirtirken, İşletme, Bilgisayarlı Muhasebe ve Sigortacılık Bölümlerinin öğrencilerinin çoğunluğu muhasebe mesleğinin geleceğini çok iyi gördüklerini ifade etmişlerdir. Toplamda ise öğrencilerin yaklaşık %17'si, muhasebe açısından mesleki geleceklerini kötü ve çok kötü olarak değerlendirmişlerdir.

Tablo 37: Ankete Katılan MYO'lar da Bölümler İtibariyle Öğrencilerin Muhasebe Mesleğinin Geleceği Hakkındaki Düşünceleri

Bölüm	Muhasebe Mesleğinin Geleceği											
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	6	8,0	10	13,3	11	14,7	30	40,0	18	24,0	75	100,0
Pazarlama	1	4,3	0	,0	3	13,0	10	43,5	9	39,1	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	1	4,3	1	4,3	2	8,7	8	34,8	11	47,8	23	100,0
İşletme	3	14,3	3	14,3	4	19,0	4	19,0	7	33,3	21	100,0
Sigortacılık	0	,0	0	,0	0	,0	3	42,9	4	57,1	7	100,0
Toplam	11	7,4	14	9,4	20	13,4	55	36,9	49	32,9	149	

4.4.2.34. Meslek Yüksek Okullarında Ankete Katılan Öğrencilerin Bölümler ve Sınıflar İtibariyle Dağılımı

Tablo 38'de, ankete cevap veren öğrencilerin sınıflandırması görülmektedir. Muhasebe Bölümünde 75, Pazarlama Bölümünde 23, Bilgisayarlı Muhasebe Bölümünde 23 (birinci sınıf yok), İşletme Bölümünde 21 ve Sigortacılık Bölümünde 7 olmak üzere toplam 149 öğrenci vardır. Bunların 50'si birinci sınıf, 80'i ikinci sınıf, 19'u uzatmalı öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 38: Ankete Katılan MYO'lar da Ankete Katılan Öğrencilerin Bölümler ve Sınıflar İtibariyle Dağılımı

Bölüm	1. sınıf		2. sınıf		Uzatmalı		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Muhasebe	40	53,3	32	42,7	3	4,0	75	100,0
Pazarlama	4	17,4	11	47,8	8	34,8	23	100,0
Bilgisayarlı Muhasebe	0	,0	20	87,0	3	13,0	23	100,0
İşletme	3	14,3	16	76,2	2	9,5	21	100,0
Sigortacılık	3	42,9	1	14,3	3	42,9	7	100,0
Toplam	50	33,6	80	53,7	19	12,8	149	100,0

SONUÇ

Harran Üniversitesi özelinde ve ülkemiz genelinde elbette tüm öğretim elemanlarının ve öğrencilerimizin kaygısı daha kaliteli ve daha verimli bir muhasebe eğitimidir. Fiziki şartların yetersizliği, teknolojik donanım eksikliği, hem nicel hem de nitel olarak öğretim elemanı eksikliği gibi faktörler tabii ki geçerli mazeretlerdir. Fakat tüm bunlar muhasebe eğitimi kalitesinin asla yukarı çekilemeyeceği anlamına gelmez, gelmemelidir.

Muhasebe bilimi, gerek sürekli yenilenen yasa ve yönetmeliklerle, gerekse teknolojik ilerlemelerle kendini yenilemekte ve geliştirmektedir. Bu yenilik ve ilerlemeleri takip ederek öğrenciye aktarmak çok fazla çaba gerektirmektedir. Öğrenci başarısı düşme eğilimi gösterdiği zaman, sunum şeklini değiştirmek, yenilemek, daha çok örnek olay çalışması yaparak dersi zenginleştirmek, muhasebeyle ilgili güncel olay ve tartışmaları ders ortamına taşıyıp, öğrencinin derse olan ilgisini artırmak, onları gerçekten muhasebecilik mesleğine hazırlayıcı (pratik anlamda kullanabilecekleri) bilgilerle donatmak, ne çok çok iyi fiziki şartlar, nede çok iyi teknolojik donanım istemektedir.

Kanımızca; üniversitemiz dahil ülkemizin genelinde muhasebe eğitim kalitesini artırmak için ilk yapmamız gereken; öğretim elemanlarımızın hiç de azımsanmayacak kadar çoğunda bulunan vizyon darlığını yok etmektir. Bunu başarabildiğimiz takdirde diğer sorunların zamanla çözülebileceğine ve öğrencilerimize daha kaliteli bir eğitim verebileceğimize inanıyoruz. Daha kaliteli bir eğitim, mesleğe daha iyi hazırlayacak, muhasebe mesleği için gerekli olan ara elemanların (özellikle MYO mezunları) istenilen düzeye gelmelerini sağlayacaktır.

Araştırmada ankete katılanların Ki-Kare analizi ile Muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri ve iş bulma şansları; MYO, cinsiyet

ve bölümlere göre farklılık gösterip göstermedikleri test edilmiştir. Buna göre MYO'lar bakımından muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca Cross-Tab analizine göre ise MYO'lar arasında verilen cevaplara göre önemli yüzdesel farklılıkların olduğu görülmektedir. Ankete katılanlar açısından MYO'lara göre, iş bulma şansı anlamlı düzeyde çok farklı bulunmuştur. Cross - Tab analizine göre ise MYO'lar arasında bazı farklılıkların olduğu gözlenmiştir.

Cinsiyete göre, ders tatmin düzeyi bakımından anlamlı bir farklılık elde edilememiştir. Cross - Tab analizine göre de erkek ve bayan öğrencilerin derslerden tatmin olup olmama bakımlarından yüzdesel olarak bir birine yakın oranda cevap verdikleri gözlenmektedir. Aynı şekilde Cinsiyete göre, iş bulma beklentileri bakımından elde edilen sonuçta anlamlı düzeyde farklı değildir. Yine ankete katılanların verdikleri cevaplara göre yapılan Cross - Tab analizinde erkek ve bayan öğrencilerin iş bulup bulmama konusunda yüzdesel olarak bir birine yakın oranda cevap verdikleri belirlenmiştir.

MYO' lardaki bölümlere göre öğrencilerin muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri ve iş bulma beklentileri açısından durumları da Ki-Kare analizi ile araştırılmış ve sonuç olarak bölümlere göre muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyleri bakımından anlamlı düzeyde farklılığın olduğu belirlenmiştir. Cross- Tab analizine göre ise muhasebe, bilgisayarlı muhasebe ve sigortacılık bölümü öğrencileri ders tatmin düzeylerini orta olarak ifade ederken, sadece pazarlama bölümü öğrencileri çok iyi tatmin olduklarını belirtmişlerdir. Bölümlere göre iş bulma beklentileri bakımından anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır. Cross - Tab analizine göre ise MYO' larda bölümlere göre öğrencilerin mezuniyet sonrası iş bulma beklentilerinde genelde orta ve üzeri görüş belirtirken yaklaşık %25'i iş bulma konusunda umutsuz olduklarını ifade etmişlerdir.

KAYNAKÇA

Ahadiat Nas, **Applications of Technology in Accounting Education and Analysis of Its Use Among Faculty**, California State Polytechnic University, Pomona,2003

Demirkan, 2004, **Lisans Programında Muhasebe Eğitiminin Kalitesini Artırma Yollarına İlişkin Bir Yaklaşım: Öğrenme Stilleri**, Muhasebe sempozyumu,Antalya

Güçlü, 2004, **Muhasebe Eğitimi Açısından Meslek Yüksek Okulları H.Ü. Ankara Meslek Yüksek Okulu Deneyimi**, Muhasebe sempozyumu,Antalya

Gül, Ergün, **Muhasebe Mesleğinde Etik**, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Ocak 2004, Sayı 11,s.53

Kalmış, Yılmaz, 2004, **Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler**, Muhasebe sempozyumu,Antalya

Montaño J.L.A.; Cardoso S.M.J.; Joyce J. Skills Development, Motivation and Learning in Financial Statement Analysis: an Evaluation of Alternative Types of Case Studies, Accounting Education, June 2004, vol. 13, iss. 2, pp. 191-212(22).

Ömürbek, Acar, 2003, **Bilgi Teknolojilerinin Muhasebe Bilgi Sistemi Kullanımı Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama:Gıda Sektörü**, Muhasebe ve Finansman Dergisi,Sayı:20,s.66

Öncü, Aktaş, 2004, **Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları**, Muhasebe sempozyumu,Antalya

Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, Kanun No: 3568, 13 Haziran 1989 tarih ve 20194 sayılı Resmi Gazete.

Zaif, 2004, **Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar**, Muhasebe sempozyumu,Antalya

www.osym.gov.tr, 30.06.2004

www.turmob.org.tr,25.06.2004

www.yok.gov.tr, 30.06.2004

